

«سرآغاز با نام و یاد خدا»

کتاب کار فارسی

فارسی‌نو

ویژه‌ی دانش‌آموزان پایه چهارم

مؤلفان: طاهره خردور، فرحناز خردور

به نام خداوند متّان که حمد و سپاس مخصوص اوست.
چنان کن سرانجام کار، تو خشنود باشی و ما رستگار

سخنی با معلمان و والدین و دانش‌آموزان

کتاب کمک آموزشی در راستای فارسی چهارم و توجه به رویکرد زبان‌آموزی و آموزش مهارت‌های زبانی یعنی گوش کردن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن است تا بتوان برای رشد آموزش و زبان فارسی گامی مؤثر برداشت.

بنابراین سعی کردیم با فراهم آوردن بستری مناسب شاد، دلپذیر و سرگرم‌کننده در قالب یادگیری بهینه این امر مهیا شود.

در نتیجه حس توانستن، آگاهی و دانش، اعتماد به نفس و راحت بودن مطالب و همچنین توجه به جنبه‌ی شیرین و لذت‌بخش بودن ادبیات فارسی در دانش‌آموز بالا برود. این کتاب شامل بخش‌های مختلف داستان، جدول، گفت‌وگو، انشا، املا، تمرین و خودسنجی است که درمورد اهداف تک‌تک این بخش‌ها به طور خلاصه بیان شده است. امید است که دانش‌آموزان از این کتاب لذت کافی را ببرند و در امر یادگیری و سهل و آسان بودن ادبیات به این نقطه‌ی درخشش برسند. با سپاس مؤلفان

براساس آموزش خوب خواندن

داستان: داستانی کوتاه با شناخت از واژه‌های هر درس نوشته شده که در انتها براساس درک و فهم داستان و توجه و دقت به آن سؤال‌هایی نوشته شده است.

گفت‌وگو: یکی تو بگو یکی من آموزش مهارت گوش دادن و تقویت شنیداری است که دانش‌آموز به همراه دوست خیالی خودش سؤالی از درس می‌گوید و دوست خیالی‌اش نیز همان سؤال را به شکلی دیگر. سؤال می‌تواند در زمینه‌ی املا، درک و فهم متن درس، نکته‌های دستوری و موارد دیگر باشد.

جدول: براساس آموزش و مرور بر محتوای درس جدول در قالب سرگرمی آمده است که دانش‌آموز با پاسخ به جدول به نکته‌ی شیرین من «می‌توانم و توانمند هستم» می‌رسد.

انشا: آموزش نظم فکری و سامان دادن به ذهن است و همچنین تقویت قوه‌ی استدلال و تحریک دانش‌آموز به درست دیدن و درست شنیدن و به بیانی ساده و روشن نوشتن است که با جمله‌سازی و بندنویسی شروع می‌شود. در بندنویسی رعایت اصول علمی نگارش و آموزش مهارت درست‌نویسی است. بنابراین دانش‌آموز می‌تواند براساس دانسته‌ها و نکته‌های دستوری و واژه‌های جدید بندهایی زیبا هرچند کوچک در قالب متن یا داستان خلق کند.

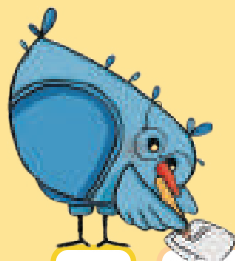
املا: آموزش واژه‌های جدید و اضافه نمودن لغاتی بر دایره‌ی لغات دانش‌آموز که این واژه‌ها گاهی سخت و دشوار است که براساس مدل‌های مختلف یادگیری، املا را آموزش و آن را سهل و آسان می‌کند که در قالب سرگرمی، تمرین، قصه و غلط‌گیری املا و راه‌های دیگر آمده است.

تمرین: شناخت و آگاهی بر یادگیری و دانسته‌های هر درس که دانش‌آموز از این طریق خود را محک زده و دانسته‌های خود را زیر و رو می‌کند تا متوجه شود تا چه اندازه مطالب را یاد گرفته است.

خودسنجی: شناخت و آگاهی بر یادگیری و دانسته‌های هر فصل

سؤال‌ها همانند تمرین‌ها براساس املا و انشا و نکات دستوری و خواندن و نوشتن است که دانش‌آموز مجدداً دانسته‌های خود را زیر و رو می‌کند تا متوجه یادگیری یک فصل کتاب فارسی شود.

فهرست

۶۶

درس دهم: باغچه اطفال

۴

درس اول: آفریدگار زیبایی

۷۴

درس یازدهم: فرمانده

۱۲

درس دوم: کوچ پرستوها

۸۲

درس دوازدهم: اتفاق ساده

۲۰

خودسنجی درس اول و دوم

۹۰

خودسنجی درس ده تا دوازده

۲۲

درس سوم: راز نشانه‌ها

۹۲

درس سیزدهم: لطف حق

۳۰

درس چهارم: ارزش علم

۱۰۰

درس چهاردهم: ادب از که آموختی

۳۸

درس پنجم: رهایی از قفس

۱۰۸

درس پانزدهم: شیر و موش

۴۶

خودسنجی درس سه تا پنج

۱۱۶

خودسنجی درس سیزده تا پونزده

۴۸

درس ششم: آرش کمانگیر

۱۱۸

درس شانزدهم: پرسشگری

۵۶

درس هفتم: مهمان شهر ما

۱۲۶

درس هفدهم: مدرسه‌ی هوشمند

۶۴

خودسنجی درس ششم و هفتم

۱۳۴

خودسنجی درس شانزدهم و هفدهم

برای خواندن تصویر یا به عبارتی تصویر خوانی، ابتدا باید خوب به تصویر نگاه کنید. به جزئیات توجه کنید. در مورد آن خوب فکر کنید، سپس خوب بیان کنید. در آخر، آنچه که بیان کرده‌اید را روی کاغذ بیاورید.

۱ به این چهار تصویر با دقت نگاه کنید. در زیر هر کدام از تصاویر، دو جمله بنویسید.

بہار:

تایستان:

(1)

(1)

(1)

(1)

یاییز:

زمستان:

(1)

(1)

(1)

(1)

برای وصل کردن دو جمله، می‌توانیم آن‌ها را با «و» به هم وصل کنیم.

۲ حالا هر دو جمله‌ی زیر هر تصویر را با «و» به یکدیگر وصل کنید.

مانند: فصل بهار، خورشید در آسمان می تابد «و» گنجشک کنار تخم‌هایش در لانه نشسته است.

فصل تابستان،

فصل پاییز،

فصل زمستان،

۴ برای فصل بهار و تابستان دو جمله نوشته‌ایم و آن‌ها را به یکدیگر وصل کرده‌ایم.

(۱) در بهار هوا معتدل می‌شود.

(۲) در تابستان هوا کم‌کم گرم می‌شود.

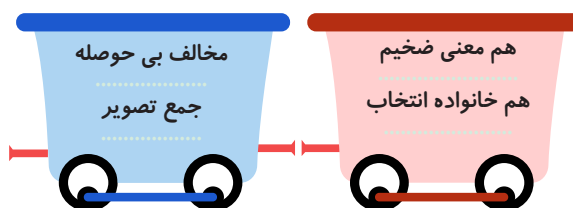
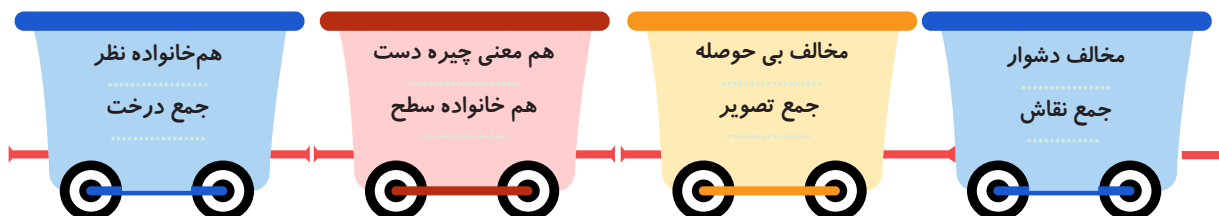
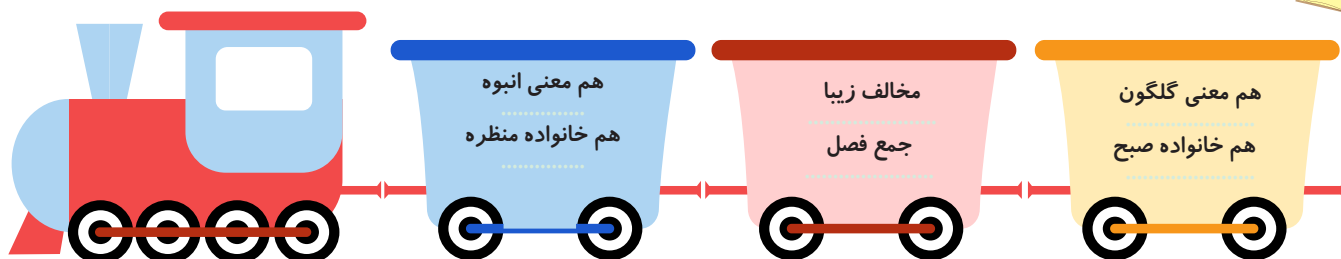
در بهار هوا معتدل و در تابستان هوا کم‌کم گرم می‌شود و آفتاب سوزانی دارد.

حالا شما، برای فصل پاییز و زمستان دو جمله بنویسید و آن‌ها را مانند نمونه به یکدیگر وصل کنید.

(۱)

(۲)

۵ جدول قطار را کامل کنید.

۶ از میان کلمه‌های زیر، هر سه کلمه‌ای که به هم مرتبط است را جدا کنید

و با آن‌ها جمله‌های معنی‌دار بنویسید.

«باران - معتدل - دریا - قطره - آب - پروانه - کوه - گل»

۶ کلمه‌هایی را پیدا کنید که حروف آخر آن‌ها مثل هم باشد.

مانند: راهی، روباهی آخر آن‌ها «اهی» دارد.

لنگ،	رنگ،
باغ،	پای،
بارش،	بال،

۷ با هر گروه از کلمه‌های به‌هم‌ریخته، یک کلمه‌ی مناسب بنویسید.

ذ. م. ر. ع. ت	س. د. ح	ط. ر. و. چ
ر. ف. ی. پ. ر. ب	ا. ن. ش. ه	س. ا. ح. ی. ت. ل. ز

۸ هم‌معنی و هم‌خانواده و مخالف کلمه‌های زیر را بنویسید.

هم‌معنی	هم‌خانواده	مخالف
پرفریب:	بگشود:	پیدا:
طعمه:	قضاوت:	خیر:
قالب:	عذر:	جمع:
خوش‌اواز:	توجه:	کوچک:

در بعضی کلمه‌ها، یک کلمه دارای معانی متفاوتی است. یعنی می‌توان در جمله دو جور معنی کرد برای فهم این کلمه‌ها باید جمله را به‌طور کامل خواند تا به معنی اصلی آن پی برد.
مثلاً: فوتبالیست یگ گل به تیم مقابل زد.
باغبان گل و گیاه تازه در باغچه کاشت.
در هر دو جمله کلمه‌ی گل وجود دارد، اما با دو معنی متفاوت آمده است.

۹ حالا با این کلمات دو جمله‌ی متفاوت بنویسید.

بار: به معنی میوه، نتیجه
بار: میوه فروش خود را سوار کامیون کرد تا به بازار میوه ببرد و بفروشد.
بار: در پایان، تحصیلات دختر به نشست و شغل خوبی پیدا کرد و درآمد خوبی پیدا کرد.
پارک: به معنی بوستان، توقف
پارک:
پیکان به معنی اتومبیل پیکان، فلش
پیکان:
پارک:
پیکان:
پیکان:

۱ داستان زیر را با صدای بلند بخوانید.

به قصد سفری تفریحی، سوار کشتی شدیم تا در این سفر از مکان‌های جدید دیدن کنیم. هوا توفانی و موج نبود. ناخدای کشتی بادبان را برافراشته کرد و حرکت کردیم. ناگهان کشتی به صخره‌ای عظیم برخورد کرد. بادبان تکه تکه شد. چاره‌ای نداشتیم. مسافران به ناچار سوار قایق کوچک ماهیگیری شدند. به ساحل که رسیدیم همه آن‌جا حاضر بودند و به استقبال آمدند. ماه‌ها ماندیم. در مورد مردمان آن‌جا به نیک‌نامی صحبت می‌شد. ما تجربیات خوبی در آن دوران آموختیم و به این آگاهی رسیدیم که سرمایه‌ای با خود داشته باشیم که اگر کشتی در دریا غرق شد و آن را از دست ندهیم. سرمایه‌ای مانند علم و دانش و حرفه. در این سفر خاطره‌انگیز چالش‌های زیادی پیش رو داشتیم به همین دلیل بر توانمندی‌مان افزوده شد چون باید به دنبال راه‌حل‌های جدیدی می‌گشتیم.

۲ کدام قسمت متن برای شما لذت‌بخش بود؟ چه تصویر ذهنی برای شما ایجاد کرد؟ آن را نقاشی کنید.

۳ حالا به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

- الف) یک نام زیبا برای داستان انتخاب کنید و بنویسید.
- ب) چرا بادبان تکه تکه شد؟
- ج) مسافران با چه وسیله‌ای به ساحل رسیدند؟
- د) یکی از آگاهی‌هایی که مسافران در سفر به آن رسیدند چه بود؟
- ه) دو مورد از فوائد فکر کردن را بنویسید؟

جدول

- ۱) در صفحه‌ی اول درس ارزش علم بار حکیم
تکرار شده است.
- ۲) هم‌خانواده‌ی موج
- ۳) هم‌خانواده‌ی حکیم
- ۴) هم‌معنی قصد
- ۵) نیک‌نامی همان است.
- ۶) حکیم گفت: «بیاموزید آنچه را است.»
- ۷) حکیم روی ماسه‌های نرم کجا نوشت؟
- ۸) امیر از نوشته‌های حکیم فهمید که او است.

(الف) کدام کلمه‌های جدول برایتان سخت بود؟ آن‌ها را بنویسید.

یکی..... روز بود که فکرم کار نمی کرد. ذهنم از این ور به آن ور..... می زد. به..... رفتم. روی ماسه های نرم قدم زدم. انرژی خوبی به دست آوردم. خواستم با چوب روی ماسه ها بنویسم. آنچه را که فکر کرده بودم و ذهنم را غلغلک می داد. فهمیدم هیچ چیز بهتر از داشتن..... نیست. پس..... گرفتم که همواره سرمایه ای با خود داشته باشم تا در سختی ها بر آن غالب شوم.

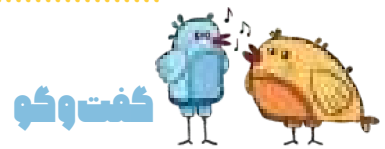
افقی

5	4	3	2	1	
					1
					2
					3
					4
					5

- ۱) باد تند و شدید که درختان را می‌شکند.
- ۲) فرستادن کالا به کشوری را می‌گویند.
- ۳) صدای باد
- ۴) دوست
- ۵) جمع موج است.

عمودی

- ۱) اراده و قصد انجام کار
۲) همان باز است - من، تو،
۳) از پایین به بالا «دف» می‌شود که نوعی از آلات موسیقی است. به معنی ردیف است.
۴) با آن چوب را می‌برند.
۵) گاو درهم ریخته

کتاب را باز کنید. با دوست خیالی تان جمله‌هایی را از کتاب پیدا کنید. بگویید و بنویسید. ۱

مانند: من می‌گویم: «روزی، کشتی گرفتار توفان شد. (توفان با «ت» نوشته می‌شود).»
تو می‌گویی: «نتوانست کشتی را از میان امواج نجات دهد. (امواج، جمع موج است).»

من می‌گویم «حکیم هم به تخته‌پاره‌ای چسبید و دل به سپرد تا چه پیش آید.»
تو می‌گویی: «امیر شهر از او پرسید: «تو مرد هستی. این جا چه می‌کنی؟»

من می‌گویم: «مخالف حاضرم می‌شود.....»

تو می‌گویی: «مخالف دانایی می‌شود.....»

من می‌گویم: «بیاموزید، آنچه را است.»

تو می‌گویی: «به دست آورید، آنچه را است.»

من می‌گویم: «هم‌خانواده‌ی حکیم می‌شود.....»

تو می‌گویی: «هم‌خانواده‌ی صحبت می‌شود.....»

من می‌گویم: «مردی ماهیگیر، حکیم را دید و از کار کرد.»

تو می‌گویی: «امیر، فرمان داد تا هر چه مرد دانا می‌خواهد، کنند.»

من می‌گویم: «.....»

تو می‌گویی: «.....»

